

Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen koululiikunnan tasa-arvoistamisesta Vantaan oppilaitoksissa

VD/6842/00.02.01.00/2023

KK/VT/MT

Vantaan kaupungin nuorisovaltuusto jätti kokouksessaan 13.9.2023 seuraavan aloitteen:

Vantaalla koululiikunnassa on suuria eroja eri koulujen välillä. Joissakin kouluissa liikuntatunnit ovat mieleisiä nuorille, mutta toisissa on jääty jumiin menneisyyteen: tyttöjen ja poikien liikunta järjestetään erikseen, ja oppituntien sisältö on todella erilainen. Tässä on monta ongelmaa. Ensimmäinen on se, että tähän vanhanaikaiseen jakoon ei voi olla mitään muuta perustetta kuin virheellinen käsitys siitä, että kaikki urheilulajit eivät sopisi tytöille tai pojille. Toiseksi, tämä jako jättää huomiotta sukupuolivähemmistöt, ja aiheuttaa sukupuolivähemmistöihin kuuluville lapsille ja nuorille stressiä ja ahdistusta. Nuorilla on kokemuksia siitä, että liikuntatunneilla lajit jaetaan sukupuolinnormien mukaan, esimerkiksi tytöillä on voimistelua ja pojilla jalkapalloa. Ryhmäjakoja on tehty myös muun muassa harrastuneisuuden perusteella, jolloin kilpaurheilijat on jaettu erikseen omiin ryhmiinsä. Liikuntatuntien pitäisi siis olla kokonaisuudessaan tasa-arvoisia.

Nuorisovaltuustossa haluamme, että kaikissa Vantaan kouluissa koululiikunta tukisi oppijoiden hyvinvointia, liikunnallista elämäntapaa ja myönteistä suhtautumista omaan kehoon, sekä edistäisi yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä, kuten opetussuunnitelmassa lukee. Nämä tavoitteet eivät voi toteutua, jos koulu päättää määrätä liikuntatuntien sisällön sukupuolistereotyyppien perusteella. Liikunnan opetuksen tulee perustua tasa-arvoon, jotta opetussuunnitelmassa olevat tavoitteet voidaan saavuttaa. Liikuntaryhmiä ei tule jakaa sukupuolen perusteella, vaan kaikkien oppijoiden tulee olla samassa ryhmässä.

Nuorisovaltuusto ehdottaa, että Vantaalla järjestettäisiin koululiikunta siten, ettei ryhmiä jaeta sukupuolen perusteella.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:

Lähtökohtaisesti Vantaan perusopetuksessa liikunnanopetus ei ole sukupuolittunutta ja koulussa harjoitellaan, kokeillaan, kannustetaan ja liikutaan eri tavoin, erilaisia välineitä hyödyntäen. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestäväseen toimintaan ja oppimisilmapiiriin. Tavoitteena on liikunnalliseen elämäntapaan kannustaminen. Opetuksessa huomioidaan eri syistä vähän liikkuvien oppilaiden kannustaminen ja motivointi.

Alakouluissa liikunta järjestetään pääasiassa sekaryhmissä luokanopettajan johdolla. Yläkouluissa aineenopettajajärjestelmässä on usein lukujärjestyksiin merkitty opetus sukupuolen mukaisissa ryhmissä, mutta varsinaiset ryhmäjaot tehdään pedagogisin perustein. Erilaiset ryhmittelyt vaihtelevat monipuolisesti lukuvuoden aikana.

Pääsääntöisesti ryhmittelyt ovat joustavia ja oppilailla on valinnanmahdollisuuksia.

Opetussuunnitelmassa erikseen mainittu laji on uinti, joka yleensä toteutetaan sukupuolen mukaisessa ryhmässä. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvilla oppilailla on mahdollisuus valita itselleen tapauskohtaisesti sopivin ryhmä.

Perusopetuksen yläluokilla liikuntaryhmien muodostamisen tapa vaihtelee eri koulujen välillä ja koulut päättävät itse ryhmittelytavoistaan. Ryhmittelyt vaihtelevat esimerkiksi rinnakkaisten ryhmien lukumäärän, opetettavan sisällön, oppilaiden iän ja koostumuksen mukaan. Toisinaan on viisasta pitäytyä sukupuolen mukaisissa ryhmissä ja joskus laaja valinnanvapaus on paras pedagoginen ratkaisu. Liikunnanopettajat ovat korkeasti koulutettuja asiantuntijoita, joilla on pedagogisesti perusteltu kokonaisnäkemyks liikunnan opetuksen järjestämisestä. He tekevät paljon yhteistä suunnittelua, samanaikaisopetusta ja arviointia, joka mahdollistaa jokaisen oppilaan yksilöllisen huomioimisen liikuntatunneilla.

Ryhmittelyn suunnittelussa on lisäksi huomioitava opetussuunnitelman mukainen monipuolinen liikunta, liikkumisen turvallisuus ja opettajien tietoisuus oppilaiden läsnäolosta oppitunneilla. Liikunnan ryhmäjaossa otetaan huomioon erilaisten vähemmistöjen tarpeet ja toiveet. Liikuntaryhmien koon tulee olla sellainen, että se mahdollistaa turvallisen, tarkoituksenmukaisen ja mielekkään liikkumisen.

Yleisimmin oppilailla on joltain osin mahdollisuus vaikuttaa liikuntaryhmänsä valintaan perusopetuksen yläluokilla. Mikäli kaksi rinnakkaista ryhmää opiskelee samassa paikassa (urheilukenttä tai koulun liikuntasali), on siirtyminen ryhmästä toiseen mahdollinen yksittäisten oppituntien sisällä. Ryhmän valinta pidemmäksi ajanjaksoksi on toimintatapana silloin kun rinnakkaiset ryhmät opiskelevat eri kohteissa (esim. toinen ryhmä on luistelemassa ja toinen liikuntasalissa).

Yläkoulun valinnaiskursseilla opetus on usein sekaryhmissä. Tosin enemmistö osallistujista on poikia. Tämä huomio tehtiin myös koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa. Monessa koulussa pyritäänkin kannustamaan tyttöjä osallistumaan valinnaiseen liikuntaan.

Koulun opetuksen on oltava turvallista ja kouluissa noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita. Tämä tulee huomioida myös pukeutumistiloissa ja kaikissa liikunnan opetuksen järjestelyissä.

Vantaan lukiokoulutuksessa liikunnan opetusryhmiä ei pääsääntöisesti jaeta ryhmiin sukupuolen perusteella. Ryhmäjaot tehdään pedagogisten perusteiden pohjalta, jotta opetus tukisi kaikkien opiskelijoiden hyvinvointia, kehitystä ja oppimista parhaalla mahdollisella tavalla opetussuunnitelman mukaisesti. Opetusryhmiä muodostettaessa huomioidaan myös opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Osassa lukioista on pakollisilla liikunnan opintojaksoilla vapaasti valittavissa tyttö-, poika- tai sekaryhmä. Tämä on perusteltua, sillä lukiossa on opiskelijoita, jotka haluavat / voivat liikkua vain omaa sukupuolta edustavissa liikuntaryhmissä esimerkiksi uskonnollisten syiden vuoksi. Opetuksen tavoitteet tulevat opetussuunnitelmasta ja ovat näin ollen samat sukupuolesta riippumatta.

Ammattiopistoissa ei ole liikuntaa omana oppiaineenaan, mutta Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen tutkinnon osan osa-alueeseen kuuluu myös opiskelu- ja työkyvyn sekä hyvinvoinnin edistäminen liikunnan avulla. Vantaan ammattiopisto Variassa opiskelijoita ei jaeta ryhmiin sukupuolen perusteella.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa nuorisvaltuustolle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 29.1.2024 § 25

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa nuorisvaltuustolle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Käsittely:

Asian käsittelyn aika kaupunginjohtaja täydensi aloitevastausta seuraavalla tekstillä:

"Perusopetuksen yläluokilla liikuntaryhmien muodostamisen tapa vaihtelee eri koulujen välillä ja koulut päättävät itse ryhmittelytavoistaan. Ryhmittelyt vaihtelevat esimerkiksi rinnakkaisten ryhmien lukumäärän, opetettavan sisällön, oppilaiden iän ja koostumuksen mukaan. Toisinaan on viisasta pitäytyä sukupuolen mukaisissa ryhmissä ja joskus laaja valinnanvapaus on paras pedagoginen ratkaisu. Liikunnanopettajat ovat korkeasti koulutettuja asiantuntijoita, joilla on pedagogisesti perusteltu kokonaisnäkemyks liikunnan opetuksen järjestämisestä. He tekevät paljon yhteistä suunnittelua, samanaikaisopetusta ja arviointia, joka mahdollistaa jokaisen oppilaan yksilöllisen huomioimisen liikuntatunneilla.

Ryhmittelyn suunnittelussa on lisäksi huomioitava opetussuunnitelman mukainen monipuolinen liikunta, liikkumisen turvallisuus ja opettajien tietoisuus oppilaiden läsnäolosta oppitunneilla. Liikunnan ryhmäjaossa otetaan huomioon erilaisten vähemmistöjen tarpeet ja toiveet. Liikuntaryhmien koon tulee olla sellainen, että se mahdollistaa turvallisen, tarkoituksenmukaisen ja mielekkään liikkumisen.

Yleisimmin oppilailla on joltain osin mahdollisuus vaikuttaa liikuntaryhmänsä valintaan perusopetuksen yläluokilla. Mikäli kaksi rinnakkaista ryhmää opiskelee samassa paikassa (urheilukenttä tai koulun liikuntasali), on siirtyminen ryhmästä toiseen mahdollinen yksittäisten oppituntien sisällä. Ryhmän valinta pidemmäksi ajanjaksoksi on toimintatapana silloin kun rinnakkaiset ryhmät opiskelevat eri kohteissa (esim. toinen ryhmä on luistelemassa ja toinen liikuntasalissa)."

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Liite:

- Nuorisovaltuuston aloite koululiikunnan tasa-arvoistamisesta Vantaan oppilaitoksissa

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske, 040 620 5080, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa
